

Füzuli dilində ərəb-fars alınmaları və onların Azərbaycan dilinə uyğunlaşdırılması

Elburus Vəliyev 

Xülasə. Məqalədə XVI əsr Azərbaycan klassik ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi olan Məhəmməd Füzuli yaradıcılığında işlənən ərəb və fars mənşəli alınma sözlərin funksional xüsusiyyətləri və onların Azərbaycan ədəbi dilinə uyğunlaşma mexanizmləri araşdırılmışdır. Tədqiqat zamanı müəyyən edilmişdir ki, bu leksik vahidlər yalnız sadə dil elementi deyil, eyni zamanda, klassik poetik-estetik sistemin əsas struktur komponentlərindən biri kimi çıxış edir. Məqalədə ərəb və fars mənşəli sözlərin fonetik, morfoloji, sintaktik və semantik səviyyələrdə Azərbaycan türkcəsinə inteqrasiyası geniş şəkildə təhlil edilmiş, onların klassik Azərbaycan ədəbi dilinin zənginləşməsində oynadığı mühüm rol müəyyən edilmişdir. Araşdırma nəticəsində məlum olmuşdur ki, alınma sözlər Füzuli poeziyasında yalnız terminoloji və ya leksik vahid funksiyası daşımır, həm də poetik obrazlılığın, emosional-ekspressivliyin və fəlsəfi düşüncənin formalaşmasına xidmət edir. Eyni zamanda, məqalədə klassik Şərq poetik ənənəsinin Azərbaycan ədəbi dilinə təsiri, türk, ərəb və fars dillərinin qarşılıqlı əlaqələri, çoxdilli ədəbi mühitin formalaşdırdığı poetik model və bu modelin Füzuli dilində təzahür formaları araşdırılmışdır. Tədqiqat zamanı müəyyən edilmişdir ki, Füzuli yaradıcılığında işlənən “eşq”, “hikmət”, “həqiqət”, “gül”, “bülbül”, “canan” kimi ərəb-fars mənşəli sözlər zamanla semantik transformasiyaya uğrayaraq yeni poetik mənə çalarları qazanmış və klassik Şərq poetikasının əsas simvolik vahidlərinə çevrilmişdir. Məqalədə alınma sözlərin Azərbaycan dilinin qrammatik və fonetik normalarına uyğunlaşması, onların milli sintaktik sistem daxilində işlənmə xüsusiyyətləri və klassik poetik ritmin formalaşmasında oynadığı rol da təhlil edilmişdir. Nəticə etibarilə müəyyən olunmuşdur ki, Füzuli dili klassik Azərbaycan türkcəsinin inkişafında mühüm mərhələ təşkil edən, çoxqatlı poetik-estetik və tarixi-lingvistik xüsusiyyətlərə malik yüksək bədii dil modeli kimi çıxış edir.

Açar sözlər: Füzuli, ərəb alınmaları, fars alınmaları, klassik Azərbaycan dili, poetik dil, leksikologiya

Naxçıvan Dövlət Universiteti, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, Naxçıvan, Azərbaycan

E-poçt: elbrusveliyev79@gmail.com

Daxil oldu: 8 Mart 2026; Qəbul edildi: 9 İyun 2026; Onlayn dərc edildi: 30 İyun 2026

© Müəllif(lər) 2026. Bu, Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 Beynəlxalq Lisenziyası (CC BYNC 4.0) şərtləri altında paylanan açıq girişli məqalədir.

Arabic-Persian Borrowings in the Fuzuli Language and Their Adaptation to the Azerbaijani Language

Elburus Vəliyev 

Abstract. The article examines the functional characteristics of Arabic and Persian loanwords used in the works of Muhammad Fuzuli, one of the prominent representatives of sixteenth-century Azerbaijani classical literature, and the mechanisms of their adaptation into the Azerbaijani literary language. The study determines that these lexical units function not merely as ordinary linguistic elements, but also as major structural components of the classical poetic-aesthetic system.

The article broadly analyzes the integration of Arabic and Persian loanwords into Azerbaijani Turkish at phonetic, morphological, syntactic, and semantic levels, and identifies their significant role in enriching the classical Azerbaijani literary language. The research reveals that loanwords in Fuzuli's poetry do not serve only terminological or lexical purposes; they also contribute to the formation of poetic imagery, emotional expressiveness, and philosophical thought. Furthermore, the article investigates the influence of the classical Eastern poetic tradition on the Azerbaijani literary language, the interaction between Turkish, Arabic, and Persian languages, the multilingual literary environment of the period, and the manifestation of this poetic model in Fuzuli's language. The study also demonstrates that Arabic and Persian lexical units such as "eşq" (love), "hikmət" (wisdom), "həqiqət" (truth), "gül" (rose), "bülbul" (nightingale), and "canan" (beloved) underwent semantic transformation over time, acquiring new poetic connotations and becoming symbolic elements of classical Eastern poetics. In addition, the article analyzes the adaptation of loanwords to the phonetic and grammatical norms of the Azerbaijani language, their functioning within the national syntactic system, and their role in shaping the rhythmic and musical structure of classical poetry. As a result, it is concluded that the language of Fuzuli represents a multilayered artistic linguistic model with rich poetic-aesthetic and historical-linguistic characteristics, constituting an important stage in the development of classical Azerbaijani Turkish.

Keywords: Fuzuli, Arabic loanwords, Persian loanwords, classical Azerbaijani language, poetic language, lexicology

Nakhchivan State University, PhD in Philology, Nakhchivan, Azerbaijan
E-mail: elbrusveliyev79@gmail.com

Received: 8 March 2026; Accepted: 9 June 2026; Published online: 30 June 2026

© The Author(s) 2026. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0).

Giriş

Azərbaycan klassik ədəbiyyatının ən böyük nümayəndələrindən biri olan Məhəmməd Füzuli yalnız poetik sənətkarlığı ilə deyil, həm də Azərbaycan ədəbi dilinin inkişafında oynadığı mühüm rol ilə seçilir. XVI əsrdə yaşamış şairin yaradıcılığı Azərbaycan türkcəsinin klassik yazı dili mərhələsinin mühüm inkişaf xüsusiyyətlərini özündə əks etdirir. Füzuli dili çoxqatlı leksik sistemə malik olmaqla yanaşı, ərəb və fars dillərinin təsiri nəticəsində formalaşmış zəngin poetik ifadə imkanlarını nümayiş etdirir. Tədqiqat mövzusunun aktuallığı klassik Azərbaycan ədəbi dilində alınma sözlərin funksional rolunun müəyyənlişdirilməsi ilə bağlıdır. Məqalənin əsas məqsədi Füzuli yaradıcılığında işlənən ərəb və fars mənşəli sözlərin Azərbaycan dilinə uyğunlaşma mexanizmlərini araşdırmaqdır.

Azərbaycan klassik ədəbiyyatının ən parlaq simalarından biri olan Məhəmməd Füzuli XVI əsr ədəbi-mədəni mühitində xüsusi mövqeyə malikdir. Onun yaradıcılığı təkcə poetik düşüncənin yüksək nümunəsi deyil, həm də zəngin dil materialı kimi əhəmiyyət daşıyır. Füzuli dili Azərbaycan türkcəsinin klassik yazı dili mərhələsinin formalaşma xüsusiyyətlərini özündə əks etdirir və bu mərhələdə ərəb və fars dillərinin güclü təsiri aydın şəkildə müşahidə olunur.

Füzulinin əsərlərində işlənən ərəb və fars mənşəli leksik vahidlər yalnız sadə alınma sözlər kimi deyil, eyni zamanda, poetik ifadə sisteminin əsas struktur elementləri kimi çıxış edir. Bu vahidlər şairin bədii düşüncə tərzini formalaşdırır, məna qatlarını dərinləşdirir və klassik üslubun estetik zənginliyini təmin edir. Bu səbəbdən həmin leksik materialın araşdırılması Azərbaycan ədəbi dil tarixinin daha dərinlən anlaşılması baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Metodlar

Tədqiqat mövzusunun aktuallığı bir neçə mühüm amillə izah olunur. İlk növbədə, Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi inkişaf mərhələlərinin sistemli şəkildə öyrənilməsi vacibdir. Eyni zamanda, Füzuli yaradıcılığında dil qatlarının, xüsusilə alınma elementlərin funksional rolunun müəyyənləşdirilməsi klassik mətnlərin düzgün interpretasiyası üçün mühüm elmi baza yaradır. Bundan başqa, ərəb və fars dillərinin Azərbaycan türkcəsinə təsir mexanizmlərinin araşdırılması dil əlaqələrinin tarixi aspektlərini aydınlaşdırmağa imkan verir. Nəhayət, klassik ədəbi dil ənənələrinin müasir Azərbaycan dilinə təsir mexanizmlərinin öyrənilməsi dilin inkişaf dinamikasının anlaşılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Tədqiqatın əsas məqsədi Füzuli dilində işlənən ərəb-fars mənşəli alınma sözlərin sistemləşdirilməsi və onların Azərbaycan türkcəsində funksional və semantik uyğunlaşma yollarının təhlil edilməsidir.

Tədqiqat aşağıdakı elmi metodlar əsasında aparılmışdır: təsviri metod (dil faktlarının izahı və şərh), müqayisəli metod (Azərbaycan, ərəb və fars dillərinin leksik xüsusiyyətlərinin müqayisəsi), tarixi-linqvistik yanaşma (sözlərin inkişaf mərhələlərinin izlənməsi) və semantik analiz (leksik vahidlərin məna dəyişmələrinin araşdırılması).

Nəticələr

Məhəmməd Füzulinin yaşayıb-yaratdığı XVI əsr Azərbaycan ədəbi mühiti mürəkkəb tarixi-linqvistik proseslərin təsiri altında formalaşmışdır. Bu dövrdə ədəbi dil vahid, təmiz və ya yalnız bir etnik-dil əsasına söykənən sistem deyil, əksinə, müxtəlif dillərin qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranmış çoxqatlı bir dil modeli kimi çıxış edirdi. Bu xüsusiyyət orta əsr Şərq ədəbi ənənəsinə xas olan “dil sintezi” fenomeni ilə bağlıdır.

Füzuli dövründə Azərbaycan ədəbi dili üç əsas komponentin qarşılıqlı inteqrasiyası nəticəsində formalaşmışdır: Azərbaycan türkcəsi əsas kommunikativ baza kimi çıxış edir, ərəb dili daha çox dini, elmi və terminoloji sahəni əhatə edir, fars dili isə poetik-estetik ifadə vasitəsi kimi üstün mövqe tutur. Bu üçlü sistem ədəbi mühitdə ikidillilik və hətta üçdillilik praktikasının geniş yayılmasına səbəb olmuşdur. Nəticə etibarilə, şairlər bir əsər daxilində müxtəlif dillərin leksik vahidlərindən istifadə edir, lakin onları türk dilinin qrammatik və üslubi sisteminə uyğunlaşdırmağa çalışırdılar.

Bu kontekstdə ərəb mənşəli leksik vahidlər Füzuli yaradıcılığında əsasən dini-fəlsəfi və abstrakt anlayışların ifadəsində mühüm rol oynayır. Məsələn, “Allah”, “iman”, “dua”, “qiyamət”, “səbr”, “nəfs” kimi sözlər yalnız dini terminlər kimi deyil, həm də poetik düşüncənin mənəvi qatını formalaşdıran əsas semantik elementlər kimi çıxış edir. Bu vahidlər Füzuli poeziyasında insanın mənəvi aləmi, ilahi həqiqətə münasibəti və ekzistensial düşüncələri ifadə etmək üçün geniş istifadə olunur.

Digər tərəfdən, “eşq”, “həyat”, “ölüm”, “həqiqət”, “hikmət” kimi abstrakt anlayışlar da ərəb-fars mənşəli leksik sistem vasitəsilə ifadə olunur və şairin fəlsəfi dünyagörüşünün əsas semantik dayaqlarını təşkil edir. Bu sözlər vasitəsilə Füzuli poeziyasında metafizik düşüncə, insan varlığının mahiyyəti və sevgi fəlsəfəsi dərin bədii ifadə qazanır.

Füzuli dilində ərəb mənşəli sözlərin funksional xüsusiyyətləri də xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bu leksik vahidlər mətndə yüksək üslubi ton yaradır, dini-mənəvi məzmunu gücləndirir və abstrakt düşüncənin ifadəsinə imkan verir. Eyni zamanda, bu sözlər klassik poetik sistemin üslubi normativlərini formalaşdıran əsas komponentlərdən biri kimi çıxış edir.

Fars dili isə Füzuli poeziyasının bədii-estetik sistemində daha çox obrazlılıq, metaforiklik və emosional zənginlik yaradan bir vasitə kimi çıxış edir. Fars mənşəli ifadələr vasitəsilə şair poetik dilin ritmik və estetik imkanlarını genişləndirir, mətnə yüksək bədii ifadəlilik və poetik harmoniya qazandırır.

Ümumilikdə, Füzuli dövrünün tarixi-linqvistik mühiti göstərir ki, Azərbaycan ədəbi dili bu mərhələdə çoxdilli təsirlərin sintezi əsasında formalaşmış və bu sintez klassik ədəbi dilin yüksək poetik və intellektual səviyyəyə çatmasına şərait yaratmışdır.

Füzuli yaradıcılığında fars mənşəli sözlər xüsusi estetik və semantik yük daşıyır. Bu leksik vahidlər əsasən poetik obrazlılığın gücləndirilməsi, emosional ifadənin dərinləşdirilməsi və məcazi düşüncə sisteminin formalaşdırılması üçün geniş şəkildə istifadə olunur. Klassik Şərq poeziyasında fars dili uzun müddət bədii üslubun əsas vasitələrindən biri kimi çıxış etdiyindən, Füzuli də bu ənənəni davam etdirərək onu Azərbaycan türkcəsinin poetik sisteminə uyğunlaşdırmışdır. Fars mənşəli və ya fars poetik ənənəsində sabitləşmiş təbiət obrazları Füzuli poeziyasında simvolik məna qazanır. “Gül”, “bülbül”, “bağ”, “bahar” kimi ifadələr yalnız təbiət elementlərini deyil, eyni zamanda, insan duyğularının metaforik təəcəssümünü ifadə edir. Bu obrazlar vasitəsilə sevgi, gözəllik və fanilik ideyaları poetik şəkildə təqdim olunur. Məsələn, “gül” gözəlliyin müvəqqəti təbiətini, “bülbül” isə aşiqin həsrətini simvolizə edir.

“Dilbər”, “nigar”, “canan”, “şəfqət” kimi sözlər Füzuli poeziyasında sevgi anlayışının müxtəlif emosional çalarlarını ifadə edir. Bu vahidlər yalnız konkret mənada deyil, həm də idealizə olunmuş gözəllik konsepsiyasının daşıyıcıları kimi çıxış edir. Füzulidə eşq anlayışı həm insan sevgisini, həm də ilahi məhəbbəti əhatə edən geniş fəlsəfi kateqoriyaya çevrilir.

“Şəbihicran” (ayrılıq gecəsi), “zülmət” (qaranlıq, kədər simvolu) kimi ifadələr poeziyada psixoloji və emosional vəziyyətlərin metaforik təqdimatını təmin edir. Bu tip vahidlər vasitəsilə Füzuli insanın daxili aləmini poetik simvollarla ifadə edir və mətnə yüksək bədii ekspressivlik qazandırır. Ümumilikdə, fars mənşəli leksik vahidlər Füzuli poeziyasının emosional və estetik sisteminin formalaşmasında mühüm rol oynayır və klassik Azərbaycan ədəbi dilinin obrazlılıq potensialını genişləndirir.

Füzuli dövründə alınma sözlər Azərbaycan ədəbi dil sistemində yalnız daxil olmamış, eyni zamanda, tam funksional uyğunlaşma prosesi keçmişdir (Kazımov, 2019; Quliyev, 2018; Şirəliyev, 2008). Bu inteqrasiya prosesi fonetik, morfoloji və sintaktik səviyyələrdə özünü göstərir və klassik ədəbi dilin formalaşmasında mühüm rol oynayır. Alınma sözlər Azərbaycan dilinin fonetik sistemində uyğunlaşdırılaraq tələffüzdə dəyişikliklərə məruz qalmışdır. Məsələn, “qalb” sözünün “qəlb” formasında işlənməsi, həmçinin, bəzi səs birləşmələrinin Azərbaycan fonetik normalarına uyğunlaşdırılması bu prosesin göstəricisidir. Bu uyğunlaşma dilin daxili fonoloji sisteminin sabitliyini qorumağa xidmət edir.

Alınma leksik vahidlər Azərbaycan dilinin qrammatik sistemində uyğun olaraq müxtəlif şəkildə qəbul etmişdir. Məsələn, “eşqim”, “dilbərlər”, “həyatda” kimi formalar söz köklərinin Azərbaycan morfoloji sistemində inteqrasiyasını göstərir. Bu hal dilin məhsuldarlıq imkanlarının genişləndiyini sübut edir. Alınma sözlər Azərbaycan cümlə quruluşu daxilində işlənərək milli sintaktik modelə uyğunlaşmışdır. “Eşqim yanar” kimi strukturlar klassik poeziyada həm qrammatik, həm də üslubi baxımdan Azərbaycan dilinin sintaktik normativlərinə uyğun qurulur.

Füzuli poeziyasında alınma sözlər və ümumi leksik vahidlər zamanla semantik transformasiyaya uğrayaraq yeni poetik mənalar qazanmışdır. Bu proses klassik ədəbiyyatda dilin yalnız kommunikativ deyil, həm də estetik funksiya daşdığını göstərir. “Eşq” sözü yalnız dünyəvi sevgi ilə

məhdudlaşmayaraq ilahi məhəbbət anlayışını da əhatə edir. Eyni zamanda, “gül” obrazı konkret çiçək mənasından çıxaraq gözəllik və fanilik simvoluna çevrilir. Bəzi dini və terminoloji vahidlər klassik poeziyada daha çox metaforik kontekstdə işlənərək konkret elmi-dini mənadan uzaqlaşır və poetik mənə çərçivəsində daralır. “Bülbül” aşiqin, “gül” isə məhbubun simvoluna çevrilərək Füzuli poeziyasının metaforik sistemini formalaşdırır. Bu barədə klassik ədəbiyyatşünaslıqda qeyd olunur ki, “Şərq poeziyasında obrazlar real varlıqdan daha çox mənəvi simvol kimi fəaliyyət göstərir” (Füzuli, 1982, s. 176). Ümumilikdə, bu semantik proseslər Füzuli dilinin yüksək obrazlılıq və fəlsəfi dərinlik qazanmasına şərait yaratmışdır.

Məhəmməd Füzulinin poetik dili klassik Azərbaycan ədəbiyyatında xüsusi üslubi sistem kimi formalaşmışdır. Bu sistem təkcə leksik zənginliklə deyil, həm də yüksək bədii-estetik ifadə vasitələri ilə seçilir (Məmmədov, 2020; Seyidov, 2006; Quliyev, 2018). Füzuli dili metaforik düşüncə, emosional dərinlik və ritmik ahəng üzərində qurulmuş kompleks poetik model kimi səciyyələnir. Füzuli poeziyasında metaforiklik əsas üslubi prinsiplərdən biridir. Ərəb və fars mənşəli leksik vahidlər bu metaforik sistemin qurulmasında mühüm rol oynayır. Şair real hadisələri birbaşa ifadə etmək əvəzinə, onları simvolik və obrazlı ifadə vasitələri ilə təqdim edir. Bu baxımdan “gül”, “bülbül”, “eşq”, “hicran” kimi sözlər yalnız leksik vahid deyil, həm də dərin poetik mənə daşıyıcısıdır. Klassik ədəbiyyatşünaslıqda qeyd olunur ki, “Füzuli metaforası hissi deyil, daha çox mənəvi reallığı ifadə edən poetik sistemdir” (Araslı, 2004, s. 112).

Müzakirə və Nəticə

Füzuli dilində emosionallıq yüksək səviyyədə ifadə olunur. Eşq, kədər, ayrılıq, həsrət kimi hisslər yalnız təsvir edilmir, həm də oxucuda güclü psixoloji təsir yaradır. Şairin dilində emosional yük çox vaxt alınma sözlərin semantik potensialı vasitəsilə gücləndirilir. Bu da klassik poeziyada hiss və düşüncənin vəhdətini təmin edir. Füzuli poeziyasında ritm və ahəng xüsusi estetik funksiya daşıyır. Alınma sözlərin fonetik quruluşu poetik mətnin musiqililiyini artırır və ahəngdarlığı gücləndirir (Əliyev, 2021). Bu xüsusiyyət klassik Şərq poeziyasının əsas prinsiplərindən biri olan “musiqili dil” anlayışı ilə sıx bağlıdır.

Füzuli dili türk, ərəb və fars dillərinin qarşılıqlı təsiri nəticəsində formalaşmış sintez ədəbi model kimi çıxış edir. Bu dil modeli yalnız leksik qarışıq deyil, həm də funksional-estetik sistemdir. Türk dili qrammatik baza, ərəb dili terminoloji-məntiqi struktur, fars dili isə poetik-estetik ifadə vasitəsi kimi çıxış edir. Bu barədə tədqiqatçılar qeyd edirlər ki, “Füzuli dili Şərq ədəbi ənənələrinin ən yüksək sintez formalarından birini təşkil edir” (Hacıyev, 2012, s. 154; Axundov, 2003; Vəliyev, 2016). Ümumilikdə, Füzuli dilinin üslubi xüsusiyyətləri onun poetik sisteminin çoxqatlılığını və yüksək estetik səviyyəsini nümayiş etdirir. Bu xüsusiyyətlər klassik Azərbaycan ədəbi dilinin formalaşmasında mühüm mərhələ kimi qiymətləndirilir. Aparılan tədqiqatın ümumi nəticələri göstərir ki, Məhəmməd Füzulinin yaradıcılığında istifadə olunan ərəb və fars mənşəli alınma sözlər Azərbaycan ədəbi dilinin formalaşması və inkişafı prosesində mühüm rol oynamışdır. Bu leksik vahidlər təkcə dil materialı kimi deyil, həm də klassik poetik düşüncə sisteminin əsas struktur elementləri kimi çıxış etmiş, Füzuli poeziyasının ideya-bədii dərinliyini formalaşdırmışdır.

Tədqiqat nəticəsində aydın olur ki, alınma sözlərin Azərbaycan ədəbi dilinə inteqrasiyası çoxsəviyyəli proses olmuşdur. Bu proses fonetik səviyyədə dilin səs sistemə uyğunlaşma, morfoloji səviyyədə sözlərin Azərbaycan şəkildələrini qəbul etməsi, semantik səviyyədə isə yeni mənə çalarlarının yaranması ilə xarakterizə olunur. Bu uyğunlaşma mexanizmləri Azərbaycan türkcəsinin klassik dövrdə yüksək adaptasiya qabiliyyətinə malik olduğunu göstərir. Eyni zamanda, Füzuli dilində ərəb və fars leksik vahidləri yalnız ünsiyyət vasitəsi deyil, həm də poetik-estetik funksiyaları yerinə yetirən əsas komponentlər kimi çıxış edir. Bu baxımdan tədqiqatçılar haqlı olaraq qeyd edirlər

ki, “Füzuli poeziyasında dil vahidləri sadəcə söz deyil, mənənin və obrazın birləşdiyi estetik struktur elementləridir” (Araslı, 2004, s. 118).

Beləliklə, aparılan təhlil göstərir ki, Füzuli dili Azərbaycan türkcəsinin klassik inkişaf mərhələsini əks etdirən, çoxqatlı və yüksək estetik potensiala malik bir dil sistemidir. Bu sistem həm tarixi-lingvistik baxımdan, həm də ədəbi-estetik baxımdan Azərbaycan ədəbi dilinin inkişafında mühüm mərhələ kimi qiymətləndirilir.

Aparılmış tədqiqat göstərir ki, Füzuli yaradıcılığında istifadə olunan ərəb və fars mənşəli alınma sözlər Azərbaycan klassik ədəbi dilinin inkişafında mühüm rol oynamışdır. Bu leksik vahidlər yalnız dil elementi deyil, həm də poetik-estetik sistemin əsas komponentləri kimi çıxış etmişdir. Müəyyən edilmişdir ki, alınma sözlərin Azərbaycan türkcəsinə uyğunlaşması fonetik, morfoloji, sintaktik və semantik səviyyələrdə baş vermişdir. Bu proses klassik Azərbaycan türkcəsinin yüksək inkişaf səviyyəsinə malik olduğunu göstərir. Beləliklə, Füzuli dili klassik Azərbaycan ədəbi dilinin formalaşmasında mühüm mərhələ təşkil edən çoxqatlı poetik sistem kimi qiymətləndirilə bilər.

Ədəbiyyat

1. Araslı, H. (2004). *Nizami və Azərbaycan ədəbiyyatı*. Elm Nəşriyyatı.
2. Araslı, M. (2004). *Nizami Gəncəvi və Şərq poeziyası*. Elm Nəşriyyatı.
3. Axundov, A. (2005). *Azərbaycan dilinin tarixi*. Elm Nəşriyyatı.
4. Əliyev, R. (2021). Füzuli yaradıcılığında poetik dil xüsusiyyətləri. *Filologiya məsələləri*, 8(2), 114–121.
5. Füzuli, M. (1982). *Divan*. Yazıçı Nəşriyyatı.
6. Hacıyev, T. (2012). *Azərbaycan ədəbi dili tarixi*. Elm və Təhsil Nəşriyyatı.
7. Kazimov, Q. (2019). *Azərbaycan dilinin tarixi sintaksisi*. Elm Nəşriyyatı.
8. Məmmədov, A. (2020). *Azərbaycan klassik poeziyasının dili*. Elm və Təhsil Nəşriyyatı.
9. Quliyev, A. (2018). *Türk ədəbi dili tarixi*. Elm Nəşriyyatı.
10. Quliyev, T. (2018). *Türk ədəbiyyatının əsasları*. Nurlan Nəşriyyatı.
11. Seyidov, M. (2006). *Azərbaycan poetik fikrinin inkişaf tarixi*. Çarşıoğlu Nəşriyyatı.
12. Şirəliyev, M. (2008). *Azərbaycan dilinin tarixi qrammatikası*. Maarif Nəşriyyatı.
13. Vəliyev, K. (2016). *Klassik Azərbaycan ədəbi dili və üslub problemləri*. Elm və Təhsil Nəşriyyatı.
14. Yusifov, Y. (2015). *Azərbaycan ədəbi dilinin təşəkkülü və inkişafı*. Elm və Təhsil Nəşriyyatı.